

Přílohy

ke Zprávě o výsledcích hospodaření státního rozpočtu

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2004
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2004
- C) Opatření Ministerstva financí v oblasti regulace cen v roce 2004

A) ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH CENOVÉ A DAŇOVÉ KONTROLY ZA ROK 2004

I. Výsledky cenové kontroly

Ve sledovaném období ukončili pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství celkem 751 kontrolních akcí a šetření.

Ve správním řízení bylo za porušení cenových předpisů vydáno 318 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové částce 42 721,3 tis. Kč. Jedno rozhodnutí bylo vydáno podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole za neposkytnutí součinnosti a ve 4 případech bylo předmětem rozhodnutí zastavení řízení. Proti rozhodnutím bylo podáno 36 odvolání, ve 26 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 4 532,6 tis. Kč a v 6 případech bylo odvolacím orgánem prvoinstanční rozhodnutí potvrzeno. U 10 podaných odvolání nebylo do konce roku správní řízení ukončeno. Celková částka pravomocně uložených pokut činí 27 926 tis. Kč.

Výsledky provedených kontrol a řešených stížností za jednotlivá finanční ředitelství v číslech obsahuje následující tabulka.

Přehled výsledků oddělení cenové kontroly finančních ředitelství za rok 2004 (v tis. Kč)

Finanční ředitelství	Pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách								Počet kontrolních (z toho na základě stížností)	Počet stížností,	Počet kontr. akc	Zaplacené pokuty
	Vydaná rozhodnutí		Pokuty v odvolacím řízení		Sníženo/zrušeno v odvolacím		Pokuty z uzavřených					
	sl. 1		sl. 2		sl. 3		sl. 4					
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč				
pro hl. m. Prahu	20	4 720	1	-206	2	-226	17	4 288	52/16	36	72	4 002
v Praze	32	14 493	1	-5 334	1	-200	31	8 959	65/5	7	67	
v Českých Budějovicích	32	299	1	-6	2	-86	30	207	75/4	11	82	177
v Plzni	27	2 827	0	0	4	-1 734	27	1 093	46/3	16	59	1 084
v Ústí nad Labem	60	4 226	0	0	5	-1 308	59	2 918	96/4	64	152	1 820
v Hradci Králové	77	1 383	3	-290	4	-409	70	684	115/1	6	120	662
v Brně	37	5 125	0	0	3	-63	36	5 062	85/5	34	114	5 021
v Ostravě	38	9 648	4	-4 427	5	-506	31	4 715	63/3	19	79	739
C e l k e m	323	42 721	10	-10 263	26	-4 532	301	27 926	595/43	193	745	13 505

V roce 2004 byl výkon cenové kontroly zaměřen na ověření **dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem o cenách**, zejména **maximálních cen** ve zdravotnictví, pozemků nesloužících k podnikání a melasy. V mimořádném rozsahu byly provedeny kontroly **minimálních cen** mléka kravského, cukru a cukrové řepy. Dále byla pozornost kontroly zaměřena na ceny zařazené do seznamu zboží, u něhož se uplatňují **věcně usměrňované ceny**, jako např. vody pitné a odváděné, výrobků a výkonů ve zdravotnictví a zdravotní péče, veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, na **ceny povinných technických prohlídek** silničních vozidel, **výkonů stanic měření emisí** apod. Nemalá část kapacity byla věnována kontrolám podání zaměřených na **zneužití hospodářského postavení u cen neregulovaných**, které jsou časově a odborně velmi náročné.

Nově, v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky a podpory Evropského společenství pro poskytování mléka a některých **mléčných výrobků žákům** ve školách, byly provedeny kontroly dodržování těchto maximálních cen.

Výrobky a výkony ve zdravotnictví, zdravotní péče

Kontroly maximálních a věcně usměrňovaných cen ve zdravotnictví byla jako každoročně věnována mimořádná pozornost. Bylo ukončeno **210 kontrol**, zejména výrobců, dovozců, distributorů, prodejců léčiv a zdravotnických prostředků, ale i u poskytovatelů služeb, včetně lázeňských. Porušení cenových předpisů bylo prokázáno u 161 kontrolovaných subjektů a ve správním řízení byly uloženy **pokuty ve výši 17 469,5 tis. Kč**, což svědčí o trvalé potřebě kontroly na tomto citlivém úseku. Dvě rozhodnutí byla vydána za účelem zastavení řízení a zrušení pokuty v autoremeduře a 1 rozhodnutí bylo vydáno za neposkytnutí součinnosti podle zákona o státní kontrole.

Stížnosti, což je nelogické, byly ve sledovaném období podány pouze 3, všechny byly hodnoceny jako neoprávněné. Z toho je zřejmé, že veřejnost není obeznámena s působností cenové kontroly ve zdravotnictví.

Kontroly regulovaných cen byly prováděny v následujících typech zdravotních zařízení.

a) Lékárny

V lékárnách bylo provedeno **23 kontrol** a vydáno 13 rozhodnutí o uložení **pokuty v celkové výši 126 tis. Kč**. Ze dvou podaných odvolání byla 1 pokuta byla snížena a jedna potvrzena v původní výši.

Pokuty byly uloženy za **nedodržování pravidel věcného usměrňování cen** individuálně připravovaných léků a k **překračování maximálních cen** tzv. taxa laborum při individuální přípravě léků. Dále byla prokázána nedostatečná cenová evidence.

b) Distributoři a dovozci léčiv a zdravotnických prostředků

Celkem bylo **prověřeno 19 subjektů**, z toho 13 byly za nedodržení cenových předpisů uloženy **pokuty ve výši 10 972,7 tis. Kč**.

Kontroly prokázaly mimo jiné **nedodržování stanoveného postupu při zpracování návrhů maximálních cen**, v některých případech i nepředložení návrhů na Ministerstvo financí. V uplatňovaných cenách byla použita chybná základna pro výpočet ceny, např. že dodavatel nepromítal do cen vliv kurzových rozdílů nebo použil nesprávný kurz. Dále byl zjišťován prodej za cenu vyšší než maximální nebo při prodeji za úředně stanovenou cenu podle § 5 nebyla splněna podmínka, na kterou cenové orgány omezily uplatnění této ceny, např. uplatněním vyšší přírážky za výkony obchodu. Rovněž bylo zjištěno nedodržení povinnosti informovat při prodeji odběratele o výši ceny od tuzemského výrobce nebo zahraničního dodavatele a o výši přírážky za výkony obchodu.

V jednom případě bylo uplatněno odvolání proti rozhodnutí o uložení pokuty. Odvolací orgán částečně důvody k odvolání uznal a pokuta byla snížena.

V rámci kontrol v této oblasti byla uplatněna pořádková pokuta podle zákona o státní kontrole za neposkytnutí součinnosti. V rámci odvolacího řízení však byla zrušena, jak již bylo zmíněno v úvodu týkající se zdravotnictví.

c) Výrobci léčiv

Ve sledovaném období byly ukončeny **3 kontroly** dodržování postupu při zpracování návrhů maximálních cen a jejich dodržování při prodeji, včetně podmínek, které se k uplatňovaným cenám vztahují.

Porušení bylo zjištěno v jednom případě u věcně usměrňovaných cen, zahrnutím nákladů na reprezentaci a nesprávně vyššího odhadu růstu nákladů o 40 %, u investic až o 50 %. **Pokuta** byla uložena v celkové výši **5 333, 9 tis. Kč**. Kontrolovaný subjekt podal proti rozhodnutí o uložení pokuty odvolání. Odvolací řízení probíhá.

d) Oční optiky

U provozovatelů oční optiky bylo provedeno celkem **12 kontrol**, všem kontrolovaným subjektům byly uloženy **pokuty v celkové výši 108 tis. Kč**. U jednoho kontrolovaného subjektu, přestože se jednalo o pokutu 6 tis. Kč proběhlo řízení 1. i 2. instance dvakrát, výsledkem bylo zrušení rozhodnutí a zastavení řízení s odůvodněním blížícího se marného uplynutí lhůt.

Celkem bylo za porušení cenových předpisů vydáno 13 rozhodnutí o pokutě, a to za **nevedení cenové evidence v předepsaném rozsahu a překračování maximálních cen** při výdeji optických pomůcek předepsaných očním lékařem, tzv. na poukaz, respektive nedodržování regulace přírážky obchodního výkonu při výdeji zdravotnického prostředku.

e) Stomatologické laboratoře

Z **68 kontrol** provedených ve stomatologických laboratořích bylo u 64 prokázáno porušení cenových předpisů s následným uložením **pokut v celkové výši 425,5 tis. Kč**. Na základě podaného odvolání byly, v rámci autoremedury, důvody odvolání uznány v plném rozsahu a pokuta snížena. Celkem bylo vydáno 65 rozhodnutí o uložení pokut.

Kontrola zjišťovala neplnění povinnosti zpracování a uchování kalkulací. V případech, kdy kalkulace byly zpracovány, bylo zjišťováno nedodržení pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. nesprávným propočtem fondu pracovní doby nebo zahrnováním neoprávněných nákladů, jako např. náklady

na reprezentaci, soukromá vozidla, škody, smluvní pokuty apod., které s prodáváním zbožím nesouvisejí.

Zajímavým poznatkem je zjištění, že např. v kalkulacích byla zahrnuta vyšší spotřeba materiálu, než by odpovídalo pravidlům věcného usměrňování, ale skutečně fakturované ceny byly nižší.

f) Zubní lékaři

Na základě opakovaných jednání se Společenstvem zubních techniků v předchozích letech se kontrola zaměřila i na zubní lékaře, kteří od laboratoří zboží nakupují. **Z 21 provedených kontrol** bylo u 20 prokázáno porušení cenových předpisů a uloženy **pokuty v celkové výši 164 tis. Kč.**

Kontrolou bylo zjištěno **neplnění povinnosti zpracování kalkulací** a jejich uchování v zákonem stanovené lhůtě. V případech, kdy kalkulace byly zpracovány, bylo zjišťováno nedodržení pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. tím, že do minutové sazby byly započteny režijní náklady ve vyšší hodnotě než byly skutečné náklady vykázané v účetnictví, duplicitně byl zahrnut přímý materiál, sociální a zdravotní pojištění a leasingové splátky. Některé ordinace neměly stanovenou spotřebu přímého materiálu na jednotlivé výrobky podle druhů a množství. Dále při propočtu minutové sazby byl snížen neoprávněně fond pracovní doby o nahodilé události, které se v následujících letech neopakovaly. Příjmové doklady neobsahovaly jednoznačný popis účtovaného výkonu (určené podmínky ceny), nebylo je tudíž možno jednoznačně přiřadit k položce ceníku.

g) Komplexní a příspěvková lázeňská péče hrazená zdravotními pojišťovkami

Při kontrole dodržování pravidel věcného usměrňování cen bylo u 5 léčebných zařízení z 8 kontrolovaných zjištěno **kalkulování neoprávněných nákladů**, které s vymezenou lázeňskou péčí hrazenou pojišťovkami nesouvisely nebo se vztahovaly na cizince a samoplátce. Za porušení cenových předpisů byly uloženy **pokuty v celkové výši ve výši 132,3 tis. Kč.**

h) Zdravotní péče v dětských ozdravovnách hrazená zdravotními pojišťovkami

V dětských ozdravovnách byla realizovány **3 kontroly** věcně usměrňovaných cen, uložená **pokuta činí 23 tis. Kč**. Kalkulované náklady nebyly pro účely sjednání cen řádně očištěny o náklady vztahující se k neregulovaným výkonům a byly tudíž nesprávně vyšší než ekonomicky oprávněné náklady. V jednom případě nebyly zpracovány kalkulace s odvoláním na jejich neakceptaci ze strany zdravotních pojišťoven v minulosti.

i) Umělé přerušování těhotenství

Umělé přerušování těhotenství **podléhalo regulaci formou maximálních cen** do konce roku 2004, několik let bez změny cenové úrovně. V zájmu zpětné vazby bylo realizováno **39 kontrol** s cílem ověřit dodržování stanovené maximální ceny. Překročení této ceny bylo zjištěno v 21 nemocničních zařízeních s uložením **pokuty v celkové výši 136,1 tis. Kč**.

Současně bylo v 5 nemocnicích kontrolováno dodržování maximálních cen výkonů vyžádaných a hrazených orgány státní správy ze státního rozpočtu. Zjištěná porušení byla projednána společným protokolem a rozhodnutím jak pro oblast maximálních cen interrupcí, tak výkonů vyžádaných a hrazených orgány státní správy ze státního rozpočtu.

j) Výdejny zdravotnické techniky

Byla provedena **1 kontrola** dodržování maximálních cen a plnění evidenční povinnosti a to bez zjištění porušení cenových předpisů.

k) Výkony vyžádané a hrazené orgány státní správy ze státního rozpočtu

Výkony vyžádané a hrazené orgány státní správy ze státního rozpočtu, kromě výše uvedených, byly **kontrolovány v dalších 9 zdravotnických zařízeních**. Ve správním řízení bylo vydáno 8 rozhodnutí o **pokutě v celkové výši 33 tis. Kč**. Odvolací orgán 1 rozhodnutí zrušil a věc vrátil FŘ k novému projednání a rozhodnutí a v jednom případě pokutu snížil.

Dle cenového kontrolního orgánu, **nemocnice vedou nedostatečně cenovou evidenci**, u některých bylo zjištěno překročení maximálních cen a **některé dokonce nemají žádnou povědomost o existenci maximálních cen**.

l) Platby za poskytnutou zdravotní péči cizincům

V **jednom případě** byly podrobeny kontrole platby cizinců za poskytnutou zdravotní péči. Vzhledem k tomu, že se jednalo o samoplátce, na které se v dané době ještě nevztahovaly předpisy Evropské unie ani příslušné mezistátní dohody, byla kontrola ukončena záznamem.

m) Transfúzní stanice

Kontrola věcně usměrňovaných cen u výrobků transfúzních stanic a způsobu vedení cenové evidence byla provedena u jednoho subjektu. Porušení cenových předpisů nebylo zjištěno.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

V období roku 2004 byly provedeny **4 kontroly** dodržování maximálních cen. Pouze u jednoho kontrolovaného subjektu došlo k překročení maximálních cen. **Pokuta** byla uložena ve **výši 1,9 tis. Kč**. Jde o pronájem ploch využívaných pro zahrádky, hřiště, parkování a zastavěnou plochu pod garáží.

Pohřební služby

Výměrem Ministerstva financí jsou z velké škály pohřebních služeb **regulovány jen ceny za pronájem hřbitovních míst, kde platí maximální ceny** pozemků nesloužících k podnikání. Kromě toho mají obce možnost regulovat, jako maximální, ceny služeb krematorií, jejichž kontrolu, v případě stanovení maximální ceny, provádějí ve své kompetenci.

Maximální ceny za pronájem hřbitovních míst byly **kontrolovány u 45 subjektů**, z toho u 26 bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy **pokuty v celkové výši 97,4 tis. Kč**. Ve dvou případech se kontrolovaný subjekt odvolal. V jednom případě byla výše pokuty odvolacím orgánem potvrzena, v dalším byla snížena v rámci autoremedury 1. instancí.

Překročení maximálních cen bylo způsobeno nesprávným zaokrouhlení každého započatého m² plochy směrem nahoru, dále bylo zjištěno nevedení řádné evidence a nezpřístupnění informace o cenách formou ceníku na viditelném místě tak, aby žádný zákazník nemusel vyžadovat jeho předložení nebo zpřístupnění. Zjištěno bylo také uplatňování paušální, nikoliv kalkulované ceny a uplatňování ceny celkem včetně služeb spojených s nájmem hřbitovního místa, což je opět v rozporu s cenovými předpisy.

Byly vyřízeny 3 stížnosti, z toho 2 neoprávněné.

Minimální cena mléka kravského syrového

V mimořádném rozsahu bylo prováděny kontroly dodržování minimálních cen mléka kravského syrového, na základě podání Agrární komory ČR a dalších sdružení a skupin zastupujících zemědělce, adresovaných přímo panu místopředsedovi vlády a ministroví financí v závěru roku 2003.

Ukončeno bylo **50 kontrol**, z toho v 18 případech bylo zjištěno uplatňování ceny nižší než minimální. Ve správním řízení byly uloženy **pokuty v celkové výši 5 093,2 tis. Kč**.

Čtyři kontrolované subjekty podaly odvolání proti rozhodnutí, z toho odvolací orgán dvě rozhodnutí 1. instance zrušil, u dvou původní rozhodnutí potvrdil.

Nedodržení minimální ceny bylo zjištěno v uplatňování nasmlouvaných srážek za jakostní znaky, např. obsahu tukuprosté sušiny nebo teploty mléka po nadojení v mléčnici před svozem, nad rámec nařízení vlády o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005 a dále srážek snižujících realizovanou cenu pod stanovenou minimální cenu za dodaný litr, jako odměny za zprostředkování prodeje mezi producentem a zpracovatelem.

Minimální cena cukru a cukrové řepy

byla **kontrolována u 58 producentů**, zpracovatelů a obchodních organizací. Za uplatňování ceny nižší než minimální byly v deseti případech uloženy **pokuty v celkové výši 6 263,2 tis. Kč**. Ve čtyřech případech se jednalo o producenty cukru a zpracovatele cukrové řepy, ve dvou případech o zpracovatele cukru a ve čtyřech případech o obchodní společnosti.

Jako porušení cenových předpisů bylo konstatováno např. poskytnutí slevy kupujícímu za včasnou platbu faktury za dodané zboží nebo nebyly zohledněny náklady na balení a cukr byl dodán za cenu cukru volně loženého. Zjištěno bylo i nedodržení stanovené minimální ceny cukrové řepy ve spojitosti s jednorázovou úhradou vystavených faktur a neoprávněným fakturováním dopravného. V jednom kontrolovaném subjektu bylo zjištěno i překročení maximální ceny melasy.

Kontroly byly prováděny, stejně jako u mléka, na základě podání organizací sdružujících zemědělce, zejména Agrární komory. Jejich výsledky však avizované uplatňování nižších než minimálních cen v rozsahu podání nepotvrdily.

Školní mléko

Vstup České republiky do EU nastartoval další uplatnění cenových kontrolních orgánů. V souladu s nařízením Komise (ES) č. 2707/2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o podporu Společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků žákům ve školách a nařízením vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, stanovilo Ministerstvo financí **maximální ceny mléčných výrobků pro žáky základních škol**. Nařízení zakotvuje také povinnost kontroly dodržování stanovených a dotovaných maximálních cen.

V závěru roku byly realizovány kontroly dodržování maximálních cen plošně. Výsledkem **82 kontrolních akcí** bylo zjištění, že maximální ceny jsou dodržovány. Poznatky z této akce však svědčí o neadekvátní pracnosti spojené s dodržováním vyžadované evidence a celkové manipulace s tímto dotovaným zbožím na školách.

Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací

Věcně usměrňované ceny tohoto zboží byly **kontrolovány u 39 vodohospodářských společností**. Za porušení cenových předpisů bylo vydáno 29 rozhodnutí o **pokutě v celkové výši pokut 3 664 tis. Kč**. Jedno rozhodnutí bylo vydáno za účelem zastavení řízení. Z 9 odvolání odvolací orgán 5 pokut snížil o 1 778 tis. Kč, 1 rozhodnutí ve výši 140 tis. Kč zrušil a vrátil finančnímu ředitelství k novému projednání a u 3 odvolání nebylo odvolací řízení do konce roku ukončeno.

Nejčastější porušení cenových předpisů spočívala např. v **kalkulování vyšších nákladů na opravy** hmotného majetku a v zahrnutí vyšších poplatků za vypouštění odpadních vod, než lze považovat za náklady ekonomicky oprávněné. Do kalkulace byly zahrnuty vnitropodnikové výkony v cenách pro externí odběratele obsahujících zisk, místo ve vlastních nákladech.

U některých vodohospodářských společností bylo zjištěno, že ceny obsahují **neoprávněné náklady**, které technologicky s výrobou resp. s odváděním vody

nesouvisejí, např. zvýšení správní režie o náklady na reklamu a na reprezentaci nebo na sponzorování sportovních či společenských akcí. Nerespektování závazného postupu při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci se projevilo rovněž nesprávným účtováním nákladů na pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku. Dalším zjištěním nadále zůstává nezpracování nebo neuchování kalkulace v zákonné lhůtě.

Šetřeno bylo 20 stížností, z toho 17 neoprávněných. Nejčastější byly stížnosti občanů na dvousložkovou formu vodného a stočného, kdy jsou znevýhodněni odběratelé s nízkou spotřebou vody, zvláště z řad důchodců, případně majitelé chat a rekreačních domků.

Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Ve sledovaném období bylo dodržování pravidel věcného usměrňování cen ověřováno u **8 dopravců**. Ve správním řízení byla vydána 3 rozhodnutí o uložení **pokuty v celkové výši 65 tis. Kč**.

K porušení cenových předpisů došlo např. tím, že do kalkulace byly zahrnuty náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, např. náklady nesouvisející s danou službou, odpisy promlčených a nedobytných pohledávek nebo režijní náklady střediska pravidelné autobusové náklady vyšší než skutečně vykázané. Dalším porušením bylo zahrnutí nákladů hrazených z neinvestiční dotace a v jednom případě šlo o nesplnění evidenční povinnosti.

Byly předloženy pouze 2 stížnosti, z toho jedna byla postoupena Krajskému úřadu a jedna stížnost byla neoprávněná.

Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Věcně usměrňované ceny byly **kontrolovány u 22 poskytovatelů** této služby, u 18 z nich byla ve správním řízení uložena **pokuta v celkové výši 4 015 tis. Kč**. Čtyři subjekty se odvolaly, dvě rozhodnutí byla v odvolacím řízení potvrzena a dvě pokuty byly sníženy celkem o 1 100 tis. Kč.

Bylo zjištěno zahrnutí vyšších, než ekonomicky oprávněných nákladů v položce přímý materiál v souvislosti s nesprávným počtem popelových nádob, nájemného, kdy byl kupujícím duplicitně účtován pronájem i poplatek nebo zahrnutím režijních a mzdových nákladů, které s poskytovanou službou nesouvisely. Došlo také ke sjednání vyšší než vykalkulované věcně usměrňované ceně za termickou likvidaci směsného odpadu. Jeden z kontrolovaných subjektů do sjednané ceny nesprávně zahrnul částku

za odstraňování a likvidaci odpadu přestože byl odpad ukládán na skládku, takže skutečné náklady byly nižší než kalkulované. Častým porušením cenových předpisů je stále nezpracování a nepředložení kalkulací.

Ze tří řešených stížností byly dvě neoprávněné.

Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanicích technické kontroly

V průběhu roku bylo ukončeno **28 kontrol** dodržování pravidel věcného usměrňování cen. U 23 poskytovatelů této služby došlo k porušení cenových předpisů. Uložené **pokuty činily 1 007 tis. Kč**. Z 5 odvolání byly 3 pokuty v odvolacím řízení sníženy o 135 tis. Kč, jedno rozhodnutí o pokutě ve výši 25 tis. Kč bylo odvolacím orgánem zrušeno a vráceno finančnímu ředitelství k novému projednání a rozhodnutí, jedno odvolacím řízení nebylo do konce roku ukončeno.

K porušení cenových předpisů došlo tím, že do kalkulací cen byly zahrnuty náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, např. mzdové náklady pracovníků nesouvisející s poskytovanou službou, náklady na prodej pohonných hmot a maziv, reklamu, inzerci, nájemné hrazené již v předchozím období apod. Bylo zjištěno také duplicitní započítání ceny za kontrolní známku při opakované technické prohlídce, kdy cena této známky již byla započtena v základní ceně. Některé náklady byly kalkulovány vyšší než ekonomicky oprávněné, např. nebylo do ceny promítnuto snížení nákladů za pronájem nebytových prostor. Stále častým porušením je nezpracování kalkulace cen za jednotlivé druhy povinných technických prohlídek.

Ceny metrologických výkonů a výkonů státního zkušebnictví

Ceny této služby byly od 1. ledna 2004 z regulovaných položek vyloučeny. **Čtyři provedené kontroly** se týkaly předchozího období a byly zahájeny v roce 2003. U dvou kontrolovaných subjektů byly uloženy **pokuty ve výši 22 tis. Kč**. Jeden kontrolovaný subjekt porušil cenové předpisy tím, že do cen kalkuloval náklady na dobrovolné příspěvky ČMI a ÚNMZ, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, druhý nezpracováním kalkulací cen prováděných výkonů.

Výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel

Věcně usměrňované ceny této služby, zařazené do regulace od 1. 1. 2004, byly **kontrolovány u 18 poskytovatelů**, v 10 případech došlo k porušení cenových předpisů a byly uloženy **pokuty v celkové výši 57 tis. Kč**.

Nejčastějším zjištěním bylo **nezpracování a nepředložení kalkulací**. V případě zpracování kalkulací bylo zjištěno zahrnutí nákladů, které souvisely s jinou činností kontrolovaného subjektu než měření emisí.

Nájemné a služby poskytované s užíváním bytu

S ohledem na skutečnost, že od doby vydání Nálezu Ústavního soudu z prosince 2002 neexistuje žádná právní norma, jež by souhrnně řešila problematiku nájemného z bytů a úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů, mohly se cenové kontrolní orgány zaměřit pouze na kontrolu správnosti **dodržování podmínek určených výměrem Ministerstva financí**, tj. rozúčtování nákladů na vodné a stočné a na dodržování pravidel stanovených vyhláškou upravující nájemné a služby v družstevních bytech. Společným jmenovatelem provedených kontrol jsou **stížnosti**, kterých bylo **šetřeno 65, z toho jen 8 oprávněných**. Občané, i když v menší míře než v předchozích letech, se stále obracejí jak na ministerstvo, tak na finanční ředitelství se stížnostmi, nejen na vyúčtování služeb.

V průběhu roku bylo ukončeno **26 kontrol**, u 7 z nich bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uložena **pokuta v celkové výši 3 261,6 tis. Kč**. Nejvyšší pokuta uložena velkému bytovému družstvu ve výši 3 218 tis. Kč je předmětem odvolacího řízení.

Porušením cenových předpisů bylo **chybné stanovení výše spotřeby vody u nájemníků** použitím výpočtu podle směrných čísel, neodečtení podílu spotřeby vody související s ostatní činností vlastníka objektu, numerická chyba při přepisování spotřeby vody u nájemce, neoprávněné zahrnutí nákladů na odpočty bytových vodoměrů, nesprávné množství odebrané vody nebo odlišné fakturační období s období, za které bylo vyúčtování provedeno.

Nájemné v obytných místnostech a v zařízeních určených k trvalému bydlení

Kontroly byly realizovány s cílem ověřit, zda se tento typ ubytování na území ČR vyskytuje a zda je nutné cenu této služby nadále regulovat. **Věcně usměrňovaná cena byla kontrolována v 5 ubytovacích zařízeních**, porušení cenových předpisů zjištěno nebylo. Šetření dalších 26 zařízení potvrdilo, že smlouvy o nájmu v obytných místnostech jsou změnou nájemníka zpravidla nahrazovány smlouvou o ubytování, která již věcnému usměrňování nepodléhá.

Služby dodávky televizních programů kabelové televize

Od 1. ledna 2004 věcně usměrňovaná cena služeb dodávky televizních programů kabelové televize byla **kontrolována ve 2 případech** na základě podané stížnosti. U jednoho provozovatele bylo zjištěno nezpracování kalkulace a byla uložena **pokuta ve výši 10 tis. Kč**.

Zneužití hospodářského postavení

Kontroly tohoto typu mohou být prováděny pouze u neregulovaných cen a u prodávajících či kupujících, kteří zaujímají na trhu výhodnější hospodářské postavení. Prokázáno pak musí být zneužití tohoto postavení.

V roce 2004 bylo realizováno **12 kontrol**, vesměs na základě podání.

Předmětem podání byly např. ceny pravidelné vnitrostátní letecké linkové dopravy. S přihlédnutím k zastupitelnosti a možnosti cestujících volit mezi dvěma srovnatelnými produkty, vlakovým a leteckým spojením nabízeným dvěma samostatnými společnostmi, nebylo zneužití prokázáno.

Kontrola zneužití hospodářského postavení byla provedena u vlastníka nebytového prostoru a sjednání výše ceny za jeho pronájem. Bylo zjištěno, že **ceny obvykle uplatňované na soutěžních trzích byly výrazně nižší než cena realizovaná** kontrolovaným subjektem. Prodejem za cenu vyšší, než obvyklou, bylo hospodářského postavení kontrolovaným subjektem při sjednávání ceny zneužito a byla mu uložena pokuta, proti které se odvolal. Odvolací řízení nebylo ke konci roku ukončeno.

Další kontrola se zabývala poskytováním služeb spojených s užíváním bytu. Majitel domu účtoval za poskytnuté služby ceny nižší než obvyklé, čímž nedošlo k porušení zákona o cenách.

Předmětem kontroly bylo i možné zneužití hospodářského postavení při prodeji vody průmyslové. Bylo konstatováno, že v kontrolovaném období 2001-03 dodávala společnost vodu průmyslovou za cenu nižší než obvyklou, zneužití hospodářského postavení nebylo prokázáno.

Rovněž na základě podání, bylo šetřeno podezření na zneužití hospodářského postavení pronajímatele smuteční síně. Ani zde porušení cenových předpisů prokázáno nebylo, jednalo se spíše o nevyjasněné obchodní vztahy, do nichž nemá právo cenový kontrolní orgán zasahovat a podavatel od požadavku na provedení kontroly odstoupil.

Na základě stížnosti byly provedeny 4 kontroly možného zneužití hospodářského postavení při sjednávání cen za sběr, svoz a likvidaci konfiskátů (kadáverů) živočišného původu. Na základě zmapování trhu, provedeného ministerstvem financí bylo prokázáno výhodnější hospodářské postavení, avšak kontrolou nebylo zjištěno, že by prodávající zneužil svého postavení k získání nepřiměřeného hospodářského prospěchu prodejem za ceny zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk. Výrazný vliv na výši ceny za sběr, svoz a likvidaci kadáverů má také jejich převoz k likvidaci do určené kafilerie. Tato skutečnost má vazbu na rozhodnutí veterinární zprávy ČR z důvodů kompaktibility s předpisy EU.

V závěru roku, byla na základě podání odběratele tekutého surového železa provedena kontrola zneužití hospodářského postavení u výrobce surového železa. I když výhodnější postavení prodávajícího na relevantním trhu bylo prokázáno, porušení cenových předpisů zjištěno nebylo.

Ve vazbě na předcházející kontrolu byla provedena i kontrola zneužití hospodářského postavení při prodeji surovin určených pro výrobu surového železa. Dodavateli-prodávajícímu surovin, který zaujímá výhodnější hospodářské postavení, byla uložena pokuta za zneužití postavení při sjednání ceny obchodního výkonu (marže), vyšší než ceny obvyklé. Rozhodnutí o **pokutě ve výši 1 000 tis. Kč** je předmětem odvolacího řízení.

Jako v předcházejících letech, byla předmětem kontroly i uplatňovaná neregulovaná cena za provozování kabelové televize v roce 2003. Porušení cenových předpisů nebylo prokázáno.

Kontroly plnění evidenčních povinností

Kontroly plnění evidenčních povinností, zejména **označení zboží cenou** platnou v okamžiku nabídky a povinnosti předložení nabídkového ceníku nejsou stěžejní činnostmi cenových útvarů ministerstva. V případě stížností je však nutné se jimi zabývat. Ve sledovaném období bylo realizováno celkem **10 kontrol** a vydáno 7 rozhodnutí o uložení **pokuty v celkové výši 328 tis. Kč**.

U třech kontrol v supermarketech byla uložena pokuta za neoznačení prodáváných výrobků cenou platnou v okamžiku nabídky a vztaženou k jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám při prodeji spotřebního zboží konečnému spotřebiteli. Toto porušení bylo kvalifikováno jako nesplnění povinností označování zboží cenami. Odvolací orgán však uznal jako záruku dostatečného způsobu označení zboží cenou v prodejně umístěné čtecí zařízení. V důsledku toho

byly dvě uložené **pokuty ve výši 220 tis. Kč** byly zrušeny a jedna snížena o 78 tis. Kč. Dnem vstupu do Evropské unie je tento problém řešen novelou příslušného ustanovení zákona o cenách.

Mimořádná šetření vyžádaná ministerstvem

Na základě požadavku Ministerstva financí provedla vybraná finanční ředitelství v prvním čtvrtletí v 8 městech a v hlavním městě Praze u 7 městských částí **šetření správnosti údajů o hospodaření měst s bytovým fondem** za rok 2002, předložených na žádost ministerstva. Byly ověřovány výnosy z nájemného, náklady na opravy, údržbu a správu obecních bytů a domů. Zároveň byly analyzovány příčiny výsledku hospodaření v oblasti nájemného bydlení za výše uvedené období. Šetřením byly **zjištěny chybné údaje zhoršující hospodářský výsledek**, jejichž odstraněním došlo v jednom případě ke snížení ztráty a ve druhém případě k odstranění ztráty. Dále bylo zjištěno, že některá města vykazovala v nákladech na opravy, údržbu a správu bytů celkové náklady na byty a nebyty, dále náklady na opravy po povodních, které byly hrazeny z dotací nebo pojišťovnou. Vykazované náklady byly nadhodnoceny o různé náklady např. odvoz a likvidaci odpadu všeho druhu, statické posudky, projektové práce, čištění kanalizace, tj. nákladů, které se netýkaly jen bytového fondu. Vyloučením těchto nákladů se vykazovaná ztráta ve všech městských částí hl. m. Prahy snížila, dokonce u třech městských částí a některých sledovaných měst zcela zanikla. Ověřená ztráta u dvou měst byla zapříčiněna nízkým nájemným v severočeském regionu.

Zemědělský svaz ČR se obrátil na ministerstvo s podáním, ve kterém poukazoval na zahrnutí neoprávněných nákladů a nepřiměřeného zisku do sjednaných neregulovaných cen za likvidaci kadáverů. Jde o výkon velmi specifický, který lze provádět jen na základě povolení Státní veterinární správy. Seznam poskytovatelů této služby zajistilo ministerstvo na ministerstvu zemědělství, sběr informací pak 4 finanční ředitelství, v jejichž regionu má 9 vyjmenovaných subjektů sídlo. Cílem šetření bylo zjistit vývoj cen, objemy produkce a na základě toho pak hospodářské postavení na trhu ČR ve smyslu zákona o cenách. Na základě tohoto šetření byla dvě finanční ředitelství požádána o provedení kontroly zneužití hospodářského postavení ve 4 asanačních ústavech. Zneužití hospodářského postavení nebylo prokázáno – viz část Zneužití hospodářského postavení.

Napadení pracovníků při výkonu kontroly nebylo ve sledovaném období **zaznamenáno**, cenovým kontrolním orgánem v Ústí n. Labem však bylo oznámeno telefonické vyhrožování. Orgánům činným v trestním řízení rovněž nebyl podán žádný podnět.

Z uvedeného výčtu lze závěrem konstatovat, že výsledky kontroly zcela jednoznačně prokazují opodstatněnost její existence a nevyhnutelnost jejího dalšího působení na trhu i v zájmu ochrany spotřebitele. Potvrzují nadále nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany podnikatelských subjektů v různých regulovaných oblastech. Vstup do Evropské unie již zaznamenal nutnost regulovat další druh zboží a dá se předpokládat, že tato tendence bude pokračovat.

V roce 2004 **byla provedena změna zákona o cenách**, kterou **bylo vládě uloženo předkládání zprávy o cenové kontrole Poslanecké sněmovně**. Ministerstvu financí tak vznikl nový úkol, a to předložit zprávu o cenové kontrole vládě České republiky, který byl splněn v prosinci. Ministerstvo však bude usilovat o změnu termínu tak, aby byla předkládána zpráva za ucelené roční období.

II. Výsledky daňové kontroly

Základní legislativní rámec pro působnost a činnost územních finančních orgánů je stanoven zákony č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Daňová kontrola je vymezena § 16 ZSDP. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu. K daňové kontrole se vztahují ještě další ustanovení zákona. Např. podle ustanovení § 15 ZSDP je správce daně oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob.

Celkové výsledky činnosti při provádění daňových kontrol a místních šetření v roce 2004 jsou následující:

V roce 2004 provedly finanční úřady **119 428 daňových kontrol a 112 194 místních šetření**. V těchto údajích se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně

za jeden rok. Na základě provedených *daňových kontrol* činily doměřené daně **5 403 mil. Kč**. Celková výše doměřených daní z *místních šetření* činila **1 337 mil. Kč**. K výsledkům kontrolní činnosti je třeba dále uvést, že ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob byla v roce 2004 snížena celkem o **5 426 mil. Kč**.

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol a místních šetření za rok 2004 ukazuje následující tabulka.

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol (Kč)	Počet místních šetření	Doměřeno z místních šetření (Kč)
Daň z přidané hodnoty	23 568	1 456 848 601	57 282	1 068 772 290
Daně spotřební	451	205 645 140	793	56 825 422
Daň z příjmů PO	14 154	2 299 487 008	9 237	129 433 204
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	27 686	1 146 925 926	24 594	30 283 561
Daň z příjmů FO – záv. činnost	20 203	242 810 811	4 801	43 983 666
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	6 310	20 162 011	690	1 891 898
Daň z nemovitostí	8 893	12 988 625	6 520	1 055 951
Daň dědická darovací a z přev. nem.	38	26 000	5 092	4 236 447
Daň silniční	18 125	17 722 827	3 185	641 850
Celkem	119 428	5 402 616 949	112 194	1 337 124 289

Daňová kontrola se zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky, na daňové subjekty, u nichž nebyla dosud provedena kontrola a na daňové subjekty, u nichž je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. Snaha pracovníků finančních úřadů v roce 2004 směřovala k zefektivnění provádění daňových kontrol. Číselné údaje dokládají, že oproti minulým obdobím (*2003 a 2002*) **byl zastaven pokles efektivnosti provádění daňových kontrol**. Tato skutečnost byla způsobena tím, že správci daně v roce 2004 věnovali pozornost zejména přípravě na daňovou kontrolu, včetně analytické činnosti a systémovému výběru daňových subjektů ke kontrole. K systémovému výběru daňových subjektů využívají pracovníci finančních úřadů úlohu ADIS - „Výběr subjektů ke kontrole“, umožňující kvalifikovaný výběr daňových subjektů na bázi hodnocení vybrané množiny ukazatelů. Nárůst doměřených daní byl způsoben i tím, že v roce 2004 byly ukončeny u daňových subjektů daňové kontroly započaté v roce 2003 s mimořádně vysokými částkami doměřených daní. Poznatkem roku 2004 je upřednostňování provádění časově méně náročných místních šetření před zahájením daňové kontroly. Tento nástroj se využívá nejčastěji ke zjištění oprávněnosti nadměrného odpočtu u daně z přidané hodnoty. Místní šetření umožní správci daně zmapovat činnost daňového

subjektu a odhalit snadněji potencionální doměrek. Na základě provedeného místního šetření analyzuje správce daně zjištěné skutečnosti a po jejich zhodnocení realizuje následně u daňového subjektu zahájení daňové kontroly.

I přes výše uvedené pozitivní znaky se i v roce 2004 vyskytly faktory, které negativně ovlivňují efektivitu kontrolní činnosti. Jedním z nich je **neúměrné a úmyslné prodlužování doby trvání daňové kontroly ze strany daňových subjektů** a zejména jejich zástupců z řad daňových poradců, a to z různých důvodů (*např. zahraniční služební cesty, přebírání písemností v poslední den úložní lhůty, nemoc, dovolená, opakované žádosti o prodloužení lhůty pro splnění požadované povinnosti, opakované podávání námitek a návrhů na vyloučení jednotlivých pracovníků z důvodů podjatosti a navrhování důkazních prostředků ve formě výslechů svědků, mnohdy bez přímé vazby na předmět řízení*). V řadě případů **vzrůstá složitost provedení daňové kontroly** i tím, že skutečná sídla daňových subjektů zásadně neodpovídají deklarovaným údajům v obchodním rejstříku. Často dochází k situacím, kdy daňový subjekt mění účelově místní příslušnost v průběhu nebo v závěrečné fázi daňové kontroly. Ukončení daňové kontroly komplikují případy, kdy se daňové subjekty snaží na poslední chvíli zvrátit výsledek daňové kontroly. V této souvislosti žádají lhůtu pro vyjádření ke skutečnostem zjištěným ve zprávě o daňové kontrole a zpravidla navrhují provedení nových doplňujících důkazních prostředků.

Proces daňové kontroly byl nepříznivě ovlivněn i tím, že v roce 2004 byla v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie zavedena nová právní úprava v oblasti daně z přidané hodnoty, se kterou se správci daně museli vypořádat při její aplikaci v daňovém řízení.

Opakovaným problémem je skutečnost, že v okamžiku, kdy jsou v průběhu daňového řízení zjištěny závažnější nedostatky, **dochází mnohdy k verbálnímu i fyzickému napadání pracovníků správce daně**. Na pracovníky územních finančních orgánů **jsou podávány neoprávněné stížnosti**, a to v řadě případů i z toho důvodu, aby došlo k prodloužení daňového řízení a tím získání časového prostoru pro opatření si potřebných důkazů. Vyřízení těchto podání vyžaduje značný časový fond jak pracovníků územních finančních orgánů, tak i v řadě případů pracovníků Ministerstva financí.

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto nejzávažnější nedostatky:

Při kontrolách *daně z příjmů fyzických osob* je nejčastější příčinou doměrku zjištění týkající se zatajování příjmů u činností, kde jsou tržby přijímány v hotovosti,

např. v obchodní činnosti, maloobchodu, hostinské činnosti a u služeb. V prodejnách nebo restauracích je častým zjištěním, že nejsou prováděny inventarizace majetku a závazků, nejsou vedeny povinné evidence, např. podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, nejsou vykazovány slevy zboží a nedostatek peněžních prostředků v pokladně je nahrazován půjčkami nebo osobními vklady daňových subjektů do podnikání, mající za cíl legalizaci nepřiznaných finančních prostředků. Jako zdroje těchto vkladů jsou uváděny rodinné úspory, bezúročné půjčky, výhry v kasinech. Často dochází k uplatňování výdajů na osobní potřebu jako výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Dále se rozmáhá zahrnování faktur na fiktivní dodávky a služby na základě dokladů od neexistujících subjektů do daňově účinných výdajů.

Při kontrolách *daně z příjmů právnických osob* jsou zjišťovány obdobné nedostatky jako v předchozích letech. Jedná se o předkládání neúplného účetnictví, nesprávné účtování nebo neúčtování o nedokončené výrobě, nerespektování časové a věcné souvislosti nákladů a výnosů, chybné účtování leasingových splátek, optimalizaci základu daně prostřednictvím obchodních operací mezi ekonomicky, personálně nebo jinak propojenými osobami, kdy ceny sjednané se liší od cen, které by byly sjednány mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích, výplaty zahraničním osobám (*podíly na zisku*) nezdaněné srážkovou daní, neprůkazné provádění inventarizace majetku a neúplné vedení evidence zásob materiálu a zboží, neúčtování tržeb za prodané zboží a poskytnuté služby, nesprávné stanovení vstupní ceny pro odepisování hmotného majetku, porušování zásad pro tvorbu opravných položek k pohledávkám a rezerv na opravy hmotného investičního majetku. Opakovaně dochází k zakládání stále nových společností s tím, že majetek zadluženého subjektu je převeden na nově založenou obchodní společnost a stávající obchodní společnost je zanechána s řadou závazků, bez jakéhokoliv majetku a bez možnosti uhradit finančnímu úřadu závazky. Neustále jsou zjišťovány případy, kdy daňové subjekty uplatňují v nákladech faktury za zprostředkování, zhotovení marketingových studií, ekonomické analýzy, reklamní činnost, přičemž se fakturované služby neuskutečnily, respektive daňové subjekty nejsou schopny prokázat jejich uskutečnění.

Při kontrolách *daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti* správci daně zjišťují nedostatky, které spočívají v tom, že ze strany plátců nejsou prováděny odvody sražených záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Objevují se pochybení ve formě nedostatečně vyplněného prohlášení k dani, neuvedení změn v prohlášení, které mají vliv na výši odčitatelných položek, případy nesprávného uplatnění

nezdanitelných částek, zejména u úroků z hypotečních úvěrů a životního pojištění při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Trvalý problém u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti spočívá v zastírání skutečného stavu stavem formálně právním, kdy faktický pracovně právní vztah je deklarován jako podnikatelská činnost. Opakovaně jsou zjišťovány případy, že plátcí vyplácejí zaměstnancům s jejich souhlasem vyšší mzdy, než jsou ve skutečnosti uváděny v mzdových listech a v účetnictví. Nadále se objevují porušení spojená s ekonomickým pronájmem pracovní síly.

Při kontrolní činnosti zaměřené na *daň z přidané hodnoty* obdobně jako v minulých letech je zjišťována skutečnost, že plátcí nejsou schopni věrohodným způsobem prokázat uplatňovaný nárok na odpočet daně. Jedná se o případy uplatňování nároku na odpočet daně z přidané hodnoty z dokladů vystavených neplátcí, a o neoprávněné čerpání odpočtu daně na vstupu na základě dokladů vystavených na fiktivní zdanitelná plnění, která ve skutečnosti nejsou poskytnuta. Předmětná plnění se objevují v oblasti reklamy a zprostředkování. Z kontrolní činnosti vyplynulo, že v oblasti daně z přidané hodnoty jsou zjišťovány nedostatky především v nesplnění povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty, v zatajování tržeb a následně nepřiznání a neodvedení daně z přidané hodnoty na výstupu z uskutečněných zdanitelných plnění. Častou příčinou dodatečně vyměřené daně jsou zjištění, která spočívají v tom, že plátce daně uplatnil při fakturaci zboží a služeb chybné sazby daně. Objevují se nálezy neodvedené daně z obchodního majetku, a to v zejména v případech, kdy dojde ke zrušení registrace plátce nebo při ukončení činnosti sdružení. Přetrvávajícím problémem zůstávají také obchody v řetězci s tím, že předmět zdanitelného plnění je na konci řetězce vyvezen do třetí země a slouží k čerpání nadměrných odpočtů.

V souvislosti s přechodem správy spotřební daně na celní úřady od 1. ledna 2004 probíhalo v průběhu roku 2004 dokončování daňových kontrol zaměřených na spotřební daně, které byly započaty do konce roku 2003. Při kontrolách *spotřebních daní* jsou zjišťovány nedostatky u daňových subjektů ve vedení evidence sloužící k prokázání nároku na vrácení spotřební daně, tzv. zelené nafty. V jednom z případů zjistil správce daně při kontrolní činnosti překročení stanovených norem ztrát lihu při výrobě a oběhu lihu a vyměřil nemalou částku daně.

U *daně z nemovitostí* patří mezi časté příčiny doměrků nepřiznávání nemovitostí, které jsou předmětem daně, zejména stavební pozemky, nebytové prostory využívané k podnikání, rekreační objekty. Opakují se případy nesprávně použitých sazeb u staveb sloužících k podnikatelské činnosti. Dochází též k tomu, že

daňové subjekty nepodávají daňová přiznání při změně okolností rozhodných pro vyměření daně, např. z důvodu změny ve způsobu užívání staveb.

Nejčastějšími nálezy při daňových kontrolách **daně silniční** je nesprávné přiznání daně při vzniku a zániku daňové povinnosti, nesprávné zařazení vozidel pro stanovení roční sazby daně a neoprávněné uplatnění nároku na osvobození od daně silniční.

Oblast kontroly dodržování rozpočtové kázně

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně je hlavní náplní pracovníků oddělení dotací na vybraných finančních úřadech. V rámci daňové kontroly pracovníci těchto oddělení prověřují, jak jednotlivé subjekty dodržují stanovené podmínky pro užití prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu či státních fondů. Poprvé v tomto roce se objevily i kontroly prostředků poskytnutých z fondů Evropské unie.

V roce 2004 provedly finanční úřady **15 334** daňových kontrol či místních šetření, při kterých zkontrolovaly cca **64 mld Kč**, vyplacených ze všech zdrojů a zpět do státního rozpočtu předepsaly téměř **12 mld Kč** odvodů a penále. Každý finanční úřad provedl v průměru 175 daňových kontrol a předepsal k odvodu 136 mil. Kč na odvodech a penále.

O tom, že personální situace se na finančních úřadech v oblasti správy odvodů stabilizuje a nedochází k žádným větším výkyvům svědčí i to, že proti předchozím rokům začíná počet kontrol stagnovat. V předchozích letech došlo k navýšení počtu správců dotací na finančních úřadech, čímž rostl automaticky i počet kontrol. V průběhu 2-3 let, kdy se noví pracovníci postupně zapracovávali, rostl rovněž počet kontrol, a to téměř geometrickou řadou. V současné době, při stejném počtu pracovníků, logicky již nemůže docházet k enormnímu růstu kontrol a finanční úřady jsou vedeny k tomu, aby maximální pozornost věnovaly kvalifikovanému posouzení porušení rozpočtové kázně.

Z celé škály dotačních titulů byla v roce 2004 největší pozornost věnována kontrole dotací či návratných finančních výpomocí, které byly subjektům poskytnuty na **podporu bydlení**. Finanční úřady kontrolovaly nejen stamiliónové dotace, poskytnuté obcím na podporu výstavby nájemního bydlení, ale i drobné příjemce finančních příspěvků státu na individuální bytovou výstavbu, které se pohybují pouze v řádu statisíce korun. Poměrně nelichotivě vycházejí z kontrolních závěrů obce, zejména pak ty, které byly příjemcem dotací v prvních letech existence tohoto

dotačního titulu. Mnohé z nich obdržely od finančních úřadů platební výměry na odvod v plné výši dotace, a to nikoliv z důvodu formálního nedodržení některé z podmínek, ale především pro závažné porušení rozpočtové kázně. V některých případech došlo z jejich strany až k popření základního smyslu dotačního titulu, tj. výstavby „nájemního“ bydlení pro sociálně slabší spoluobčany, které byly zaměněny za výstavbu luxusních bytů do osobního vlastnictví.

Tradičně velká pozornost byla věnována i *zemědělským dotacím*. Kontroly těchto dotací či návratných finančních výpomocí tvořily 17 % z celkové kontrolní činnosti finančních úřadů. Ani v roce 2004 však nedošlo k vyřešení problémů spojených s výplatou tzv. bonifikací pro zemědělce, příjemce návratných finančních výpomocí v letech 1991-1995. Žádné z navrhovaných řešení nebylo přijatelné pro všechny zainteresované strany, což vedlo vládu České republiky k tomu, že na návrh ministra financí výplatu bonifikací v roce 2005 zastavila.

Všechny zásadní oblasti, kam kdy směřovaly státní prostředky se staly předmětem kontrolní činnosti finančních úřadů. Ty se v roce 2005 dostaly i k příjemcům prostředků z Evropské unie. První zkušenosti byly získány při **kontrole prostředků EU** poskytnutých na odstranění důsledků povodní z roku 2002 prostřednictvím tzv. Fondu solidarity a u zemědělských dotací poskytnutých agenturou SAPARD. Celkově bylo provedeno **34 kontrol**, přitom nález, tj. porušení rozpočtové kázně, bylo shledáno pouze u 2 případů. Z tohoto výsledku by se dalo usuzovat (*i když je to patrně předčasné*), že subjekty nakládají s prostředky Evropské unie s větší obezřetností.

Celkově bylo v roce 2004 z evidovaného objemu **78 mld Kč** zkontrolováno **33 mld Kč** u cca 20 tis. příjemců, přičemž bylo zkontrolováno 25 tis. dotačních smluv, dohod, rozhodnutí apod. Z celkového počtu **15 334** kontrol bylo **1 834**, tj. 12 %, provedeno na základě podnětů od poskytovatelů prostředků. **Nejvíce podnětů** přišlo na finanční úřady **od Ministerstva práce a sociálních věcí**, potažmo od jimi řízených úřadů práce. K dalším poskytovatelům, kteří sami kontrolují použití dotací a tím při odhalení porušení rozpočtové kázně dají podnět finančním úřadům, patří Ministerstvo pro místní rozvoj.

B) ZPRÁVA O ČINNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ MINISTERSTVA FINANCÍ ZA ROK 2004

1. Stav a vývoj celních a daňových příjmů

Celní orgány vybraly **na celních a daňových příjmech v roce 2004 celkem 159,6 mld. Kč**, což představuje 20,7 % všech příjmů státního rozpočtu (v roce 2003 to bylo 41,8 %).

Na celkových příjmech vybraných celními úřady se nejvíce podílí daň z přidané hodnoty (89,1 %) a spotřební daně (7,8 %).

Porovnání celních a daňových příjmů za rok 2004 s předchozím rokem je uvedeno v následující tabulce (v mil. Kč):

Příjmy celní správy	2003	2004	Index	Rozdíl
DPH	241 063,9	142 170,8	59,0	-98 893,1
Silniční daň	29,5	6,6	22,3	-22,9
SPD celkem	41 079,3	12 369,8	30,1	-28 709,5
- z toho SPD: z vína	66,6	17,3	26,0	-49,3
z minerálních olejů	20 970,8	6 572,0	31,3	-14 398,8
z lihu a lihovin	1 070,1	372,6	34,8	-697,5
z piva	27,4	5,7	21,0	-21,7
z tabák. výrobků	18 944,5	5 402,2	28,5	-13 542,3
Clo 100% příjem st. rozpočtu *)	10 251,7	4 086,3	39,9	-6 165,4
Clo 25% příjem st. rozpočtu **)	0,0	817,0	0,0	817,0
Správní poplatky	3,6	5,9	165,9	2,3
Příslušenství	166,0	128,8	77,6	-37,2
Státní příjmy celních úřadů	0,6	0,1	13,2	-0,5
CELKEM	292 594,7	159 585,4	54,5	-133 009,3

*) Příjmy ze cla vyměřeného před vstupem ČR do EU

**) 25% příjmů ze cla vybraného po vstupu ČR do EU

Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku došlo **k poklesu všech druhů daňových příjmů (s výjimkou správních poplatků). Za souhrn všech příjmů činil pokles 133,0 mld. Kč, tj. 54,5 %**. Toto podstatné snížení bylo velkou měrou ovlivněno vstupem ČR do EU, kdy od 1. května 2005 zanikla celní hranice mezi Českou republikou a státy EU.

Nejvýraznější pokles příjmů nastal u cla. V souladu s předpisy EU se 75 % vyměřeného cla z titulu vzniku celního dluhu od 1. 5. 2004 odvádí EU, zbylých 25 %, tj. 817 mil. Kč, je příjmem státního rozpočtu ČR.

2. Pohledávky a nedoplatky

Pro účel zpracování rozboru se pohledávkou rozumí neuhrazená částka splatného cla, daní a poplatků, včetně příslušenství bez ohledu na zákonnou lhůtu splatnosti. Po uplynutí lhůty splatnosti se stává neuhrazená pohledávka nedoplatkem.

Celková výše pohledávek k 31. 12. 2004 činila 12,1 mld. Kč. V této částce jsou zahrnuty také platební výměry na penále z prodlení při nedodržení zákonné lhůty splatnosti celního dluhu ve výši 522,6 mil. Kč.

Celkový stav nedoplatků k 31. 12. 2004 dosáhl 10,7 mld. Kč. Z toho podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu:

CLO	1 242,6 mil. Kč
DPH	3 549,8 mil. Kč
SPD	5 743,3 mil. Kč
<u>OSTATNÍ</u>	<u>169,9 mil. Kč</u>
CELKEM	10 705,6 mil. Kč

Největší podíl na celkové výši nedoplatků mají nedoplatky vzniklé vyměřením na základě rozhodnutí z úřední povinnosti, které se na celkové výši nedoplatků podílí částkou 7 535,2 mil. Kč, tj. 70,4 %. Nedoplatky z obchodního zboží vzniklé na základě celního řízení předložením celního prohlášení se na celkové výši nedoplatků podílí částkou 2 700 mil. Kč, tj. 25,2 %. Zbytek ve výši 470,2 mil. Kč tvoří neuhrazené pohledávky z úroků a penále z prodlení.

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu je následující:

do r. 2002	4 339,5 mil. Kč
r. 2003	3 301,6 mil. Kč
<u>r. 2004</u>	<u>3 004,5 mil. Kč</u>
CELKEM	10 705,6 mil. Kč

Část nedoplatků (515,8 mil. Kč) tvoří nedoplatky z let 1990 až 1994, kdy do roku 1993 nebylo nutno v plném rozsahu zajišťovat celní dluh. Do nedoplatků z let 1990 až 1994 jsou zahrnuty také nedoplatky vůči slovenským deklarantům, jejichž výše činí 60,8 mil. Kč. Ve druhém pololetí roku 2004 došlo u těchto nedoplatků ke snížení o 70,6 mil. Kč z důvodu odepsání pro jejich nedobytnost. Přesto, že celní správa využívá všechny možnosti k vymáhání, tzn. uplatňuje celní dluh na ručители, zjišťuje bankovní účty dlužníků, zjišťuje majetek dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu, spolupracuje s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka, je vymáhání nedoplatků velmi obtížné. Velká část nedoplatků je uplatněna v konkurzu či u likvidátora nebo je vymáhána soudní cestou, což je

dlouhodobá záležitost. Část nedoplatků tvoří pohledávky vůči České bance, a.s., Kreditní bance, a.s. a Union bance, a.s., na které byl prohlášen konkurz.

Vymáhání nedoplatků se provádí podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2004 byly celními úřady vydány výzvy k plnění v náhradní lhůtě v 52 457 případech v hodnotě 5 484,3 mil. Kč. Tyto výzvy byly úspěšné v 45 146 případech a na jejich základě bylo vymoženo 2 380,3 mil. Kč. Exekučních příkazů na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank bylo celními úřady v roce 2004 vystaveno 5 570 na celkovou výši nedoplatků 3 023,2 mil. Kč. Tyto exekuční příkazy byly úspěšné nebo částečně úspěšné ve 4 532 případech v hodnotě 170,9 mil. Kč.

Výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu byl využit ve 4 929 případech (vymožená částka 4 010,7 mil. Kč). Úspěšné byly tyto výkony rozhodnutí v 1 107 případech, přičemž vymožená částka představuje 400,9 mil. Kč. Ve 240 případech byl využit institut uplatnění celního zástavního práva v celkové hodnotě 388,1 mil. Kč. Tento způsob vymáhání byl úspěšný u 85 případů a hodnota příjmů činila 66,9 mil. Kč. V 95 případech byl proveden prodej zboží na úhradu celního dluhu v celkové výši 6,9 mil. Kč.

K 31. 12. 2004 odepsaly celní úřady pro nedobytnost nebo z důvodu, že náklady na vymáhání by přesáhly vymáhanou částku, nedoplatky v částce 2 226,5 mil. Kč.

3. Odhalování případů porušování celních předpisů a boj proti podloudnictví

Na úseku odhalování porušování celních předpisů byl oproti předcházejícímu roku **zaznamenán pokles počtu zjištěných celních deliktů a celních přestupků**. Na druhé straně došlo k nárůstu počtu zjištěných jiných správních deliktů, což ve velké míře souvisí s převzetím nových kompetencí celní správy po vstupu ČR do EU.

V rámci celé celní správy byla zjištěna následující **porušení celních předpisů**:

Ukazatel	Počet 2003	Počet 2004	Index
Celních deliktů	10 356	6 447	62,3
Jiných správních deliktů	638	2 877	450,9
Celních přestupků	8 109	3 255	40,1
Případů podezření ze spáchání trest. činů	645	762	118,1
Případů dovyměření celního dluhu	14 128	9 431	66,8
Kontrol stánkového prodeje	1 091	4 004	367,0

Celní orgány odhalovaly stále nejvíce případů při nesprávném uvádění celní hodnoty (podfakturace, tj. uvádění nižších údajů o statistické hodnotě zboží, nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování). Dále se jednalo o nesprávné sazební zařazení zboží včetně záměrného uvádění jiného druhu zboží.

Ani z komoditního pohledu nedošlo oproti roku 2003 k výrazným změnám. I nadále bylo závažné porušování celních předpisů zjišťováno zejména u vybraných výrobků podléhajících spotřebním daním (cigarety a tabákové výrobky, alkoholické nápoje). Dále bylo porušení předpisů zjišťováno v automobilovém a elektronickém průmyslu (dovozu dílů a komponentů k finální výrobě).

Cigarety a tabák

V roce 2004 bylo celními orgány zjištěno 907 případů, při nichž byly zadrženy cigarety a surový tabák (702 případů po vstupu do EU oproti 205 případům před vstupem do EU). Celní hodnota zadržovaných cigaret a tabáku přesahovala 27,2 mil. Kč. Předpokládaný celkový únik na cle a daních by přesahoval 291 mil. Kč. V porovnání s rokem 2003 je důležitým faktorem snižující se počet případů páchaných jednotlivci. Majoritní úlohu v této oblasti zaujímají stále více organizované skupiny pachatelů.

K nejvýznačnějším případům roku 2004 patřilo odhalení profesionální výrobní linky na výrobu cigaret a zadržení hlavních organizátorů. Linka zabezpečovala kompletní výrobu plagiátů cigaret včetně jejich balení do krabiček a do kartonů. Reálná denní produkce stroje dosahovala 6 mil. kusů cigaret. Předpokládaný daňový únik u nalezených cigaret a tabáku byl vyčíslen částkou převyšující 14 mil. Kč.

Ropné produkty

V roce 2004 bylo zjištěno celkem 36 případů porušení celních předpisů u této komodity. Celní hodnota činila více jak 1 100 mil. Kč. Celkový únik na cle a daních nebyl zatím vzhledem k probíhajícím šetření vyčíslen.

Etylalkohol a víno

V roce 2004 bylo zjištěno celkem 487 případů porušení předpisů ve smyslu zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních (376 případů po vstupu do EU oproti 111 případům před vstupem do EU). Bylo zajištěno více než 4 mil. litrů alkoholických nápojů. Odhadovaný únik na cle a dalších daních představuje částku přesahující 43,2 mil. Kč.

Největší případ porušení předpisů v souvislosti s nakládáním s alkoholem byl realizován u celního ředitelství Praha. Přímou při činu byli zadrženi pachatelé, kteří narušili úřední uzávěru spoje na potrubí a do tohoto spoje nainstalovali stáčecí ventil, jímž byl stáčen líh mimo měřidla. Při realizaci případu bylo zjištěno, že mimo měřidla bylo stočeno téměř 74 tis. litrů lihu. Daňový únik byl vyčíslen na 13,6 mil. Kč.

Zemědělské produkty

V oblasti bezpečnosti potravin bylo pro dovozy vybraných druhů potravin s omezením místa vstupu ustanoveno jediné vstupní místo v ČR, kde se tyto dovozy mohou realizovat (celní úřad Praha D5). Vzhledem ke zvýšené hladině aflatoxinů nebylo 20 zásilek, zejména arašídů, pistácií a fiků v objemu zhruba 330 tun, propuštěno do režimu volného oběhu.

V oblasti zemědělských komodit, potravin a potravinářských výrobků kapitol 1 – 24 bylo zaznamenáno celkem 40 případů porušení celních předpisů v souvislosti s dovozem a tranzitem (v tomto údaji nejsou obsažena data o výrobcích zatížených spotřební dani, jako např. víno, alkohol, cigarety). Hlavními trendy porušování předpisů bylo nesprávné sazební zařazení, nesprávný původ, porušení podmínek tranzitu nebo podhodnocení zboží. Jako nový trend bylo zaznamenáno obcházení veterinárních předpisů v případě, kdy králičí maso původem z Číny bylo v dubnu 2004 propuštěno do volného oběhu v ČR. Po vstupu ČR do EU byla část zásilky v rámci vnitrounijního obchodu v množství 5 040 kg prodána do SRN, která jako člen EU uplatňovala zákaz dovozu masa původem z Číny. Rozsáhlá šetření případů obcházení veterinárních předpisů zaměřená na dovozy králičího masa původem z Číny trvala půl roku a je v současné době stále v šetření německých celních orgánů.

Celková hodnota zboží, u kterého bylo zjištěno porušení celních předpisů, přesáhla 86,7 mil. Kč. Celkový zjištěný únik přesáhl částku 3,9 mil. Kč. Nejzávažnější případy se týkaly sadbových a konzumních brambor, potravinových směsí cukru s kakaem, sirupu s citrónovou příchutí, kukuřičných lupínků a ananasové šťávy.

Motorová vozidla - osobní automobily

V roce 2004 bylo zjištěno celkem 143 případů porušení předpisů při dovozech osobních automobilů a to zejména uváděním nesprávných údajů nebo paděláním dokladů, případně nedodržením podmínek stanovených celními orgány. Tyto případy byly odhaleny převážně v rámci následných kontrol, v některých případech za podpory výsledků mezinárodní administrativní spolupráce v celních záležitostech.

Celní hodnota dovezených vozidel přesáhla 67 mil. Kč, únik na cle a daních je předběžně vyčíslen částkou 13 mil. Kč.

Textil a textilní výrobky

V hodnoceném období bylo zjištěno 754 případů porušení celních předpisů v souvislosti s dovozem textilu do ČR a režimem tranzitu. Bylo zajištěno zboží v hodnotě přesahující částku 336,8 mil. Kč. Únik na cle a DPH činil více jak 15,3 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že celní správa posílila kontroly stánkového prodeje na tržištích, především v blízkosti hranic se SRN, byl největší nárůst počtu porušení celních předpisů zaznamenán v souvislosti s těmito kontrolami. Z celkového počtu 754 bylo zaznamenáno 540 případů porušení práv k ochranným známkám a zboží uniklé celnímu dohledu. V rámci režimu dovozu bylo dále zaznamenáno porušování celních předpisů formou podhodnocování zboží.

Omamné a psychotropní látky (OPL)

V hodnoceném období byly celními orgány ve 410 případech (280 případů po vstupu do EU oproti 103 případům před vstupem do EU) zajištěno celkem 61,8 kg omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“). Kromě toho bylo zajištěno 318 kusů (tablety, ampule) anabolických steroidů, 8 kusů tablet efedrinu, 8 kusů houby lysohlávký, 2 572 kusů tablet XTC (extáze) a 664 kusů rostlin či semen marihuany. Největším záchytem v uvedeném období bylo zajištění 25 kg heroinu při realizaci případu pašování této drogy z Turecka.

Co do četnosti bylo nejvíce záchyťů OPL uskutečněno na pražském letišti v Ruzyni (57 případů), kdy droga byla zjištěna pomocí psů v poštovních zásilkách. Druhým místem byl hraniční přechod Rozvadov, kde bylo převážně v mezinárodní autobusové dopravě zjištěno 21 případů nelegálního dovozu OPL.

Zbraně, výbušniny, radioaktivní a vojenské materiály

V oblasti boje proti nelegálnímu obchodu se zbraněmi, výbušninami, radioaktivním a vojenským materiálem bylo ve sledovaném období celními orgány realizováno celkem 20 případů. Nejzávažnějšími případy bylo zajištění 46 858 kg výbušniny PENTRIT, která byla nelegálně dovezena ze Švédska českou firmou a zajištění 1 200 kusů pistolí CZ vzor 52, které byly zajištěny ve spolupráci s Policií ČR.

CITES

V oblasti ochrany ohrožených druhů fauny a flory (Úmluva CITES) odhalily celní orgány 30 pokusů o nelegální přepravu živočichů, rostlin a jejich částí (celkem 1 787 kusů a 39 kg). Jednalo se o živé želvy, plazi, žáby, ptáci, různé druhy kaktusů, výrobky ze slonoviny, preparované lebky aligátora amerického, hadí a krokodýlí kůže, preparované motýly atd.

Nejčastěji byly uvedené případy zjišťovány v poštovních zásilkách a v cestovním styku na letišti Praha-Ruzyně. K největším záchytům patřilo zadržení 22 kusů varanů, 19 hadů a 74 želv v zavazadlech jediného cestujícího na letišti v Ruzyni, který uvedené živočichy dovážel bez patřičných dokladů.

Ochranné známky a porušování autorských práv

V hodnoceném období bylo celními orgány zjištěno 240 případů (209 případů po vstupu do EU oproti 31 případům před vstupem do EU), které se vztahovaly k ochranným známkám renomovaných firem neoprávněně užitých na neoriginálních textilních výrobcích, obuvi, batozích, náramkových hodinkách a dalších výrobcích.

Porušení autorských práv (neoprávněně nahrané audio a video kazety, CD a DVD disky) bylo zjištěno celkem v 518 případech (437 případů po vstupu do EU oproti 81 případům před vstupem do EU).

Při kontrolách bylo celními orgány zajištěno zboží v celní hodnotě více než 626 mil. Kč.

Starožitnosti

V oblasti nezákonného dovozu a vývozu starožitností a dalších předmětů kulturní hodnoty byly v hodnoceném období zaznamenány 2 případy (v roce 2003 bylo registrován 1 případ). Jednalo se o pokusy vývozů starožitného nábytku a jednoho historického automobilu.

Neplnění přihlašovací povinnosti platebních prostředků

V roce 2004 bylo zjištěno 10 případů neplnění přihlašovací povinnosti platebních prostředků fyzickými osobami při přestupu státní hranice. Hodnota zajištěných platebních prostředků činila v přepočtu 74,8 mil. Kč.

Následné kontroly

Podle § 127 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, bylo ve sledovaném období zahájeno celkem 1 478 následných kontrol, z nichž bylo 1 332 pozitivních, tj. došlo ke zjištění porušení celních předpisů a byl zjištěn únik na cle a daních ve výši více než 442 mil. Kč.

Nejčastěji opakujícími se zjištěnými formami porušení celních a daňových předpisů v hodnoceném období bylo zejména nezapočtení dopravného do celní hodnoty, nesprávné sazební zařazení zboží, dvojí fakturace, neoprávněné přiznání preferenční sazby, nezapočtené náklady na služby spojené s pojištěním, balením, opravou nebo servisní službou dováženého zboží, nadhodnocení zboží při jeho vývozu, nepřipočtení softwarového vybavení k celní hodnotě.

Společná zemědělská politika

V rámci společné zemědělské politiky existuje 16 společných organizací trhu, na které jsou vypláceny vývozní náhrady. Společné organizace trhu 1 až 15 se vztahují na zemědělské produkty, společná organizace trhu 16 se vztahuje na produkty vyvážené ve formě zboží, tzv. non Annex výrobky. V rámci kontrolní činnosti, kterou provádějí celní úřady v oblasti společné zemědělské politiky, bylo provedeno u společných organizací trhu 1 až 15 celkem 172 fyzických kontrol z celkového počtu 889 propuštění zboží do celního režimu vývoz. U společné organizace trhu 16 bylo provedeno 357 fyzických kontrol z celkového počtu 852 propuštění zboží do celního režimu vývoz.

U produktů a zboží v rámci společné zemědělské politiky bylo zjištěno 8 nesrovnalostí, a to 4 v rámci následné kontroly a 4 při propouštění produktů do režimu volného oběhu. Nebyla zjištěna žádná nesrovnalost v souvislosti s prováděnou fyzickou kontrolou v případě vývozu produktů nebo zboží, na které jsou vypláceny vývozní náhrady.

Mobilní dohled

Dnem 1. 5. 2004 byly v souladu s Organizačním řádem Celní správy České republiky vytvořeny skupiny mobilního dohledu.

Tyto skupiny provádějí zejména následující činnosti:

a) pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu se zaměřením na zboží zatížené spotřební daní,

b) kontrolu stánkového prodeje se zaměřením na dodržování zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů,

c) kontrolu zaplacení poplatku za užívání dálnic a rychlostních silnic,

d) kontrolu dodržování doby řízení vozidla, bezpečnostních přestávek a doby odpočinku řidičů v silniční dopravě na základě Evropské dohody o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR),

e) kontrolu povolení k provozování mezinárodní silniční dopravy.

Kontrolní činnost skupin mobilního dohledu je dále zaměřena na:

a) přepravu nebezpečných věcí (ADR) v silniční dopravě,

b) kontrolu dodržování nejvyšší přípustné hmotnosti nákladních vozidel,

c) kontrolu podle § 25 odst. 5 písm. d) zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), zaměřenou na zjišťování skutečností týkajících se regulace obchodní činnosti podle Nařízení Rady č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

V oblasti provádění kontrol zaměřených na dodržování povinných bezpečnostních přestávek řidičů v mezinárodní silniční dopravě dle Dohody AETR, kontrolu mezinárodních přepravních povolení, kontrolu přepravy nebezpečných věcí dle dohody ADR, kontrolu dálničních kupónů a na kontrolní vážení dosáhly skupiny mobilního dohledu dobrých výsledků a jejich činnost je vysoce hodnocena Ministerstvem dopravy. Kontrolní akce proběhly v příhraničních oblastech se Slovenskou republikou, Polskou republikou, Spolkovou republikou Německo a s Rakouskou republikou.

Ministerstvo dopravy stanovilo celním orgánům provést od 1. 9. 2004 do 31. 12. 2004 kontrolu minimálně 60 000 záznamů o provozu vozidla (kotouček do záznamových zařízení – tachografů). Požadovaný počet byl překročen ještě před vypršením uvedeného termínu.

Dle usnesení vlády č. 1027 ze dne 20. 10. 2004 zabezpečují skupiny mobilního dohledu Celního ředitelství Brno a Celního ředitelství Praha, ve spolupráci s Policií ČR a mobilními skupinami Centra služeb pro silniční dopravu, kontrolní činnost na dálnici D1.

Skupiny mobilního dohledu se též zaměřují na kontrolní činnost v oblasti stánkového prodeje zboží a na oblast kontrol velkoobchodů, velkoskladů, velkoobchodů a dopravních prostředků zásobujících tržnice a stánky. Kontrolní akce jsou zpravidla realizovány ve spolupráci s dalšími kontrolními orgány státní správy. Zejména se jedná o Českou obchodní inspekci, Policii ČR, finanční a živnostenské úřady a v posledním období i o hasičský záchranný sbor.

V oblasti stánkového prodeje zboží bylo během období od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2004 provedeno celkem 1 842 kontrolních akcí zaměřených na kontrolu značení tabákových výrobků a kontrolu zákazu prodeje tabákových výrobků a lihovin, přičemž v 828 případech bylo zjištěno porušení povinností vyplývajících ze zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Při kontrolách zaměřených na zboží uniklé celnímu dohledu bylo zajištěno podle zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví, resp. zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, celkem 1 079 124 kusů zboží. Jednalo se zejména o textil, obuv, CD, MC, VHS, DVD, hodinky, Game Boy v celkové hodnotě 1 022,2 mil. Kč. Úspěšných výsledků bylo dosaženo zejména ve druhé polovině roku, kdy bylo jen ve dvaceti největších případech zajištěno více než 40 000 kusů textilního zboží renomovaných značek a 85.000 párů obuvi s podezřením na porušení práv k ochranné známce, s vyčíslenou hodnotou zboží přesahující částku 187 mil. Kč.

V oblasti kontrol podle zákona o obchodování s ohroženými druhy byly zahájeny kontrolní akce ve spolupráci s Českou inspekcí životního prostředí. V rámci těchto kontrolních akcí bylo zajištěno několik kusů žab, živých želv, orchidejí, jedna soška zhotovená z klu slona afrického a 500 ks kosmetického přípravku s obsahem kobřího jedu. Kontrolní akce jsou organizovány na regionální úrovni ve spolupráci s inspektoráty České inspekce životního prostředí a živé exempláře jsou předávány do záchranných center.

Výsledky činnosti pověřených celních orgánů v trestním řízení

V hodnoceném období pověřené celní orgány zpracovaly 754 případů v postavení orgánu činného v trestním řízení a zahájily trestní řízení (526 případů po vstupu do EU oproti 228 případům před vstupem do EU). Nejčastěji bylo trestní prověřování vedeno v případech nelegálního dovozu a vývozu omamných a psychotropních látek dle § 187 trestního zákona, trestných činů kráčení daně dle § 148 trestního zákona a trestných činů dle § 148a – porušení předpisů o nálepkách k označení zboží.

Mezinárodní administrativní spolupráce v celních záležitostech

V období po vstupu ČR do EU obdrželo Generální ředitelství cel celkem 75 zahraničních dožádání k provedení šetření vzhledem k podezření z porušování celních a daňových předpisů. Do zahraničí bylo odesláno v tomto období celkem 21 žádostí o obdobná šetření. Kromě toho bylo vyřízeno přes 200 různých dotazů zahraničních celních správ z oblasti boje proti podloudnictví s omamnými a psychotropními látkami a vojenským a radioaktivním materiálem.

Intenzivně spolupracovala celní správa s celními správami Slovenska a SRN. Vzrostl počet dožádání z Turecka a ze států bývalého Sovětského svazu. Významná byla spolupráce s Evropskou Komisí, zejména s Úřadem pro potírání podvodných jednání (OLAF). Průběžně probíhala i vzájemná administrativní spolupráce na regionální úrovni, kterou prováděla jednotlivá celní ředitelství na základě ujednání se sousedními státy. Celní ředitelství obdržela v průběhu hodnoceného období 29 žádostí o spolupráci a do zahraničí vyslala 38 žádostí.

4. Základní údaje o počtu osob a dopravních prostředků přestupujících státní hranice přes hraniční přechody do vstupu ČR do EU

V období od ledna do dubna 2004 přestoupilo státní hranice ČR přes hraniční přechody:

- 74,2 mil. osob, což je o 2,4 % více než ve stejném období roku 2003,
- 21,1 mil. osobních automobilů a motocyklů, což je o 3 % více než ve stejném období roku 2003,

- 163,3 tis. autobusů, což je o 7,2 % více než ve stejném období roku 2003,
- 1 474 osobních, nákladních a rekreačních lodí, tj. o 19 % méně než ve stejném období roku 2003,
- 38 836 letadel, což je nárůst o 19 %,
- 2,4 mil. silničních nákladních vozidel, což je o 7,9 % více než ve stejném období roku 2003,
- 850 tis. železničních nákladních vagónů, což je oproti stejnému období roku 2003 o 8,6 % více,
- v kombinované dopravě ROLA Lovosice – Drážďany 26 265 kamionů (o 15,1 % méně než ve stejném období roku 2003). Vytížení vlakových souprav bylo v průměru 65,7 %.

Dnem vstupu do EU se ČR stala, s výjimkou letišť s mezinárodním provozem, členským státem EU bez vnější unijní hranice.

C) OPATŘENÍ MINISTERSTVA FINANČÍ V OBLASTI CENOVÉ REGULACE V ROCE 2004

V roce 2004 pokračovala cenová regulace vybraných výrobků a služeb podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a to buď formou úředně stanovených cen (pevné ceny, maximální ceny, minimální ceny) nebo formou věcného usměrňování cen.

Od roku 2001 má kompetenci v regulaci cen energií (elektrická energie, zemní plyn a tepelná energie) Energetický regulační úřad. V oblasti telekomunikačních služeb reguluje ceny od 1. července 2000 Český telekomunikační úřad. Od 1. ledna 2004 je regulačním orgánem pro tabákové výrobky Celní úřad Kutná Hora.

Seznam výrobků a služeb, u nichž byla v roce 2004 uplatněna některá z forem cenové regulace Ministerstvem financí, okresními úřady a obcemi, vydalo Ministerstvo financí v souladu se zákonem o cenách výměrem č. 01/2004. Změny a doplňky v průběhu roku obsahovaly výměry č. 02 až 05. Seznam zboží s regulovanými cenami se pro rok 2004 rozšířil o dvě položky – měření emisí motorových vozidel a služby kabelových televizí. Dále byly nově uplatněny maximální ceny mléčných výrobků pro školáky. Oproti roku 2003 seznam neobsahoval pevné ceny tabákových výrobků. Naopak k 1. 5. 2004 byly z regulace cen vypuštěny metrologické výkony a výkony státního zkušebnictví.

Provedené změny v oblasti regulovaných cen všemi regulačními orgány (MF, ERÚ, ČTÚ) přispěly k celkové míře inflace v roce 2004 cca 1,2 procentního bodu, změny poplatků cca 0,1 procentního bodu a vliv volných cen činil 1,5 procentního bodu. V roce 2004 byla docílena průměrná míra inflace ve výši 2,8 %.

Průměrná míra inflace byla ovlivněna zejména zvýšením cen v oddílech bydlení a potravin a nealkoholické nápoje, jejichž podíl na růstu celkové hladiny spotřebitelských cen činil 1,0 a 0,6 procentních bodů.

V oblasti bydlení vzrostly hlavně úhrady za užívání družstevních bytů o 5,2 %, vodné o 5,0 %, stočné o 5,8 %, ceny za odvoz odpadků o 6,5 %. Ceny elektřiny byly vyšší o 2,0 % a zemního plynu o 1,0 %.

Cenová hladina potravin a nealkoholických nápojů byla ve většině měsíců roku 2004 ovlivňována zvýšením cen pekárenských výrobků a obilovin, ke kterému došlo již v listopadu 2003. Ve srovnání s rokem 2003 vzrostly ceny pekárenských výrobků a obilovin o 10,6 %, masa o 2,8 %, mléka, sýrů, vajec v průměru o 3,9 %, olejů a tuků o 4,1 %, cukru o 23 %. Nižší než v roce 2003 byly zejména ceny čerstvé zeleniny (o 7,7 %).

Rychleji než průměrná cenová hladina rostly zejména ceny v oddílech pošty a telekomunikace, stravování a ubytování, ostatní zboží a služby, které byly ovlivněny zvýšením sazeb DPH. Na snižování cenové hladiny působil pokles cen v oddílech odívání a obuv, zařízení a provoz domácností.

A. ZMĚNY REGULOVANÝCH CEN

I. Úředně stanovené ceny

Zemní plyn

Změny maximálních cen zemního plynu provedl v roce 2004 Energetický regulační úřad 4 x v termínech k 1. lednu, k 1. dubnu, k 1. květnu a k 1. říjnu. Tyto změny odrážely zejména vývoj cen ropy a zemního plynu na světových trzích a vývoj kursu dolaru.

K 1. lednu se zvýšily ceny zemního plynu pro domácnosti v průměru o 2,95 %. Celková průměrná předací cena od společnosti Transgas, a. s. se zvýšila cca o 1,1 % vlivem zvýšených nákladů na přepravu a uskladňování.

K 1. dubnu se snížily předací ceny zemního plynu od společnosti Transgas, a. s. v průměru o 5,6 %, což znamenalo snížení průměrné ceny u distribučních společností o 4,0 %. U kategorie domácností došlo ke snížení průměrné ceny o 3,5 %.

K 1. květnu v návaznosti na snížení sazby DPH z 22 na 19 % se snížily ceny zemního plynu cca o 2,5 %.

K 1. říjnu v důsledku zvýšení cen ropy a topných olejů na světových trzích v návaznosti na nepříznivou mezinárodní situaci (irácká krize, problémy s ruským ropným gigantem Jukos, stav zásob ropy v severní Americe, politická nestabilita ve Venezuele) se zvýšily předací ceny od společnosti Transgas a. s. o 18,1 %, což znamenalo nárůst průměrných cen zemního plynu u distribučních společností o 12,9 % a pro kategorii domácností o 11 %.

Elektrická energie

K 1. lednu 2004 došlo ke zvýšení průměrné ceny dodávek elektřiny z důvodu zvýšení cen vstupních faktorů, které nejsou ze zákona předmětem regulace ERÚ. Jedná se zejména o tyto faktory:

- a) zvýšení ceny silové elektřiny dominantního výrobce ČEZ, a. s. v průměru o 7,8 %,
- b) zvýšení ceny systémových služeb proti roku 2003 o 13 Kč/MWh,
- c) zvýšení ceny na krytí vícenákladů spojených s povinným výkupem elektřiny z obnovitelných zdrojů a ze zdrojů s kombinovanou výrobou elektřiny a tepla proti roku 2003 o 22,47 Kč/MWh.

Tyto vlivy se projeví na zvýšení cen elektrické energie pro jednotlivé typy odběratelů procentuálně takto:

	Domácnosti	Podnikatelé	Velkoodběr z VN
JČE	6,6	5,1	2,5
JME	1,4	2,6	4,0
PRE	0,0	0,7	4,1
SČE	5,1	3,5	2,1
SME	4,4	3,6	1,5
STE	4,9	5,0	3,9
VČE	5,9	3,1	2,3
ZČE	2,3	2,3	3,5

Český statistický úřad vykázal k 1. lednu 2004 nárůst cen elektřiny o 4,2 %. K 1. květnu 2004 pak ceny klesly z důvodu snížení sazeb DPH z 22 % na 19 % o 2,5 %.

Léčivé přípravky a zdravotnické prostředky

K 1. červenci 2004 vstoupily v platnost nové maximální ceny léčivých přípravků a zdravotnických prostředků. Výsledkem oboustranných cenových pohybů konkrétních tuzemských a dovážených výrobků opakovaně dodávaných na trh bylo opět zachování stability celkové cenové hladiny, které lze vyjádřit indexem 0,9965 (snížení cen činilo 165 mil. Kč, tj. 0,35 %).

Ve druhém pololetí byly vydány 2 dodatky k základnímu výměru maximálních cen nových léků a zdravotnických prostředků.

Zdravotní výkony

K 1. květnu 2004 v souvislosti se vstupem do EU byl rozšířen o další položky seznam specifických zdravotních výkonů prováděných zdravotnickým zařízením na žádost orgánů státní správy (hrazené z prostředků státního rozpočtu) a dále na žádost orgánů justice, státního zastupitelství nebo policie (hrazené z rozpočtů uvedených institucí) se stanovenými maximálními cenami.

Nájemné

Rok 2004 byl celý ve znamení plné liberalizace nájemného z bytů. Všechny pokusy ze strany koalice i opozice v Poslanecké sněmovně o přijetí zákonné úpravy v oblasti nájemného z bytů skončily neúspěšně. V červenci Ministerstvo financí zpracovalo návrh tezí k novému návrhu zákona o nájemném z bytu a cenách služeb spojených s užíváním bytu, které byly v září zaslány k připomínkám Ministerstvu pro místní rozvoj a Ministerstvu práce a sociálních věcí s tím, že po jejich projednání a odsouhlasení bude zpracován nový návrh zákona a počátkem roku 2005 bude předložen Poslanecké sněmovně. Ani v závěru roku však k žádnému konsensu ve vládě nedošlo, proto nadále oblast nájemného zůstává plně liberalizována bez zásahu státu – nájemné i jeho změny je možné volně sjednat mezi nájemcem a pronajímatelem.

Nemovitosti, jejichž cena je hrazena ze státních prostředků

Cena nemovitostí (stavby, pozemky, byty, nebytové prostory) plně nebo částečně hrazená ze státního rozpočtu, státního fondu nebo jiných prostředků státu může být sjednána jen do výše ceny zjištěné podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Podle § 12 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, může Ministerstvo financí ve veřejném zájmu dát předchozí souhlas se sjednáním ceny vyšší. Žadosti o vyšší ceny musí obsahovat znalecký posudek o ceně zjištěné podle zákona č. 151/1997 Sb. se zdůvodněním návrhu požadované vyšší ceny. Toto ustanovení bylo velmi silně využíváno Ministerstvem dopravy při výkupech pozemků pod stávajícími komunikacemi nebo při výstavbě nových komunikací (dálnic,

obchvatů měst, rychlostních komunikací apod.). Ve většině případů byly žádosti neoprávněné. Nebyly doporučeny ani předkladatelem (Ministerstvo dopravy). Rozvojem výstavby a především nedostatečnou legislativní úpravou „veřejného zájmu“ bude tato agenda nadále vzrůstat. Nedojde ani ke stabilizaci na trhu s pozemky a stát bude nucen plnit svou úlohu regulátora i na trhu s těmito pozemky, a to nejen v jejich cenách, ale i v nájemném z pozemků nesloužících k podnikání nájemce.

Telekomunikační služby

V roce 2004 došlo ke změně cen u regulovaných telekomunikačních služeb pouze o vlivy ze změn sazeb DPH.

K 1. lednu 2004 byla do maximálních cen univerzální služby promítnuta zvýšená sazba daně z přidané hodnoty u telekomunikačních výkonů z 5 % na 22 %.

Od 1. května 2004 došlo ke snížení maximálních cen v souvislosti se změnou sazby daně z přidané hodnoty u telekomunikačních výkonů, základní sazba DPH se snížila ze 22 % na 19 %. Ke stejnému datu byla při zachování výše maximální ceny za jeden impuls zkrácena délka tarifních impulsů uskutečněných z veřejných telefonních automatů a z veřejných telefonních hovoren.

Tabákové výrobky

Od 1. ledna 2004 se v souvislosti se zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, stal cenovým orgánem pro tabákové výrobky Celní úřad Kutná Hora, jenž pokračoval ve stanovování pevných cen tabákových výrobků, které předtím stanovovalo Ministerstvo financí. Celní úřad vydal cenovým rozhodnutím Seznam pevných cen pro konečného spotřebitele tabákových výrobků a v průběhu roku jeho 12 dodatků, kterými byly stanoveny pevné ceny pro konečného spotřebitele nových tabákových výrobků a provedeny změny pevných cen stávajících tabákových výrobků.

Regulace cen tabákových výrobků byla vynucena zavedením dvousložkové sazby spotřební daně u těchto výrobků, která při výpočtu procentní části sazby daně vychází z jednotných pevných cen pro konečného spotřebitele.

Cukrovka a cukr

S účinností od 9. dubna 2004 byla nařízením vlády č. 160/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru na kvótové roky 2001/2005 až 2004/2005, ve znění pozdějších předpisů a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 499/2002 Sb., stanovena minimální cena cukrovky vypěstované v roce 2004 ve výši 1470 Kč za 1 tunu čisté hmotnosti cukrovky. Tato cena byla oproti minimální ceně cukrovky vypěstované v roce 2003 vyšší o 50 %. Úroveň ceny cukrovky aplikované v rámci dodávkových vztahů v České republice byla tímto přizpůsobena cenové úrovni stanovené v Evropské unii. Při sklizni cukrovky v roce 2004 již plně platila pravidla tržního řádu na cukr Evropské unie. Cena odpovídající ceně platné v Evropské unii byla stanovena před vstupem do Evropské unie pro potřeby uzavírání smluv o dodávce cukrovky.

S účinností ke dni vstupu České republiky do Evropské unie byly nařízením vlády č. 160/2004 Sb. s ohledem na pravidla jednotného vnitřního trhu cukru v Evropské unii zrušeny minimální cena cukru a maximální cena melasy (uplatňovány byly od začátku kvótového roku 2003/2004, tj. od 1. září 2003).

Od 1. července 2004, tj. začátek hospodářského roku 2004/2005, platí plně společná organizace trhů v odvětví cukru v EU (i ceny). Podle nařízení vlády č. 364/2004 Sb., o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru, se minimální ceny cukrovky stanovené předpisy ES považují za úředně stanovené ceny podle zákona o cenách.

Mléko kravské syrové

Vstupem naší země do EU se u mléka kravského syrového musela regulace trhu podřídit regulačním pravidlům ES. Protože rozsáhlá regulace trhu mléka a výrobků z něj je řešena v EU jiným způsobem a minimální cenu mléka jako takovou EU nemá, pozbylo nařízení vlády č. 445/2000 Sb. ze dne 22. listopadu 2000 o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005, kterým byla stanovena minimální cena mléka s účinností od 1. ledna 2001 ve výši 7,60 Kč za litr syrového mléka stanovena, datem vstupu do EU platnosti.

V zájmu kompatibility s platnými předpisy ES bylo nutné v oblastech, kde to předpisy ES přímo příkazují, zavést jinou regulaci cen (stanovování maximálních cen pro konečného spotřebitele – žáky škol u podporovaných mléčných výrobků, dodávaných do škol).

Maximální ceny pro konečného spotřebitele tzv. „školního mléka“

K naplnění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, nařízení Rady (ES) č. 1255/1999 a zároveň i požadavku ustanovení čl. 14 nařízení Komise (ES) č. 2707/2000, které ukládá každé členské zemi EU zabezpečit stanovení maximálních cen těchto výrobků, důsledné promítání poskytovaných podpor do cen, informovat o přijímaných opatřeních příslušnou komisi v Bruselu a současně i zabezpečit kontroly dodržování těchto cen, stanovilo Ministerstvo financí výměrem č. 02/2004 ze dne 27. dubna 2004 12 maximálních cen skupin mléčných výrobků při prodeji konečnému spotřebiteli – žákům škol, avšak pouze na období od 1. května do 30. června 2004.

Výměrem č. 05/2004 ze dne 23. srpna 2004 byly s účinností od 1. září stanoveny nové maximální ceny „školního mléka“ pro školní rok 2004/2005. Při jejich stanovení se již vycházelo i z registrace dodavatelů podporovaných výrobků u Státního zemědělského intervenčního fondu. Je stanoveno 68 maximálních cen mléčných výrobků, dodávaných do škol. V průběhu roku 2004 podporované mléčné výrobky odebíralo zhruba 3 000 škol.

II. Věcně usměrňované ceny

Tepelná energie

Energetický regulační úřad stanovil pro regulaci cen tepelné energie, že nárůst meziročních nákladů, které jsou kalkulovány do cen, má odpovídat pouze meziročnímu růstu odpisů majetku souvisejícího s výrobou a rozvodem tepelné energie a meziročnímu nárůstu pojistného majetku. V lokalitách, kde dodavatelé tepelné energie dosud uplatňují rozdílné ceny pro domácnosti a ostatní odběratele, pokračovalo postupné sjednocení cen tepelné energie pro dodávky na stejné úrovni a se shodným charakterem. Rozdíl cen za příslušné dodávky tepelné energie určené v konečné spotřebě domácnostem a za dodávky ostatním odběratelům bude v roce 2004 snížen na polovinu. Český statistický úřad vykázal v roce 2004 nárůst cen tepelné energie o 2,5 %.

Voda

a) Voda povrchová

U vody povrchové odebrané z vodních toků byly uplatňovány věcně usměrňované ceny. Tento způsob regulace cen přímo předpokládá zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Povrchová voda slouží např. pro výrobu pitné vody, průmyslové účely, zemědělské závlahy, průtočné chlazení parních turbín.

b) Voda pitná a voda odvedená („vodné“ a „stočné“)

Cena vody pitné a vody odpadní odvedené byly regulovány formou věcného usměrňování cen. Pravidla regulace cen zahrnovala možnost uplatňování dvousložkové formy vodného a stočného, a to v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), který tento způsob platby za dodanou pitnou vodu a odvedenou odpadní vodu zavedl. Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny za 1 m³ a množství odebrané nebo odvedené (vypouštěné odpadní) vody, a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního odebraného množství vody. Český statistický úřad vykázal v roce 2004 nárůst cen vody pitné a odvedené o 5,41 %.

Doprava osobní vnitrostátní autobusová

Jízdné v osobní vnitrostátní autobusové dopravě zůstává nadále regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci jsou povinni poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. V rámci pravidel věcného usměrňování cen pro účely propočtu přiměřeného zisku a ekonomicky oprávněných nákladů byl pro rok 2004 koeficient růstu provozních nákladů, z důvodu zvýšení spotřební daně pohonných hmot, zvýšen (z 1,00 v r. 2003 na 1,02 v r. 2004).

K 1. červenci 2004 se pro občany – držitele průkazů ZTP a ZTP/P v souladu s novelou vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, změnila sleva z jízdného z 62% na 75%. Zlevněné jízdné pro tuto skupinu cestujících je maximálně ve výši 25% plného (obyčejného) jízdného stanovené dopravcem.

K 1. září 2004 bylo v souladu s usnesením vlády č. 624/2003 zavedeno zlevněné jízdné pro žáky a studenty všech škol v ČR do věku 26 let, kteří plní povinnou školní docházku nebo se soustavně připravují na budoucí povolání ve střední, vyšší odborné nebo speciální škole v denní nebo prezenční formě studia k dojíždění z místa trvalého pobytu do místa sídla školy k účasti na školním vyučování nebo praktickém vyučování, praktické přípravě či praktické výuce a praxi.

Žáci škol ve věku do 15 let se přepravují za zlevněné jízdné – maximálně za 37,5% plného (obyčejného) jízdného uplatňovaného dopravcem, žáci a studenti škol ve věku od 15 let do 26 let se přepravují za zlevněné jízdné – maximálně za 75% plného (obyčejného) jízdného uplatňovaného dopravcem.

Doprava osobní vnitrostátní železniční

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je s účinností od 1. ledna 2001 regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. Tato forma regulace cen umožňuje dopravcům pružně reagovat na situaci na trhu.

K 1. září 2004 bylo v souladu s usnesením vlády č. 624/2003 zavedeno zvláštní jízdné pro žáky a studenty všech škol v ČR do věku 26 let, kteří plní povinnou školní docházku nebo se soustavně připravují na budoucí povolání ve střední, vyšší odborné nebo speciální škole v denní nebo prezenční formě studia k dojíždění z místa trvalého pobytu do místa sídla školy k účasti na školním vyučování nebo praktickém vyučování, praktické přípravě či praktické výuce a praxi.

Žáci škol ve věku do 15 let se přepravují za zvláštní jízdné ve výši maximálně 37,5% obyčejného jízdného uplatňovaného dopravcem, žáci a studenti škol ve věku od 15 let do 26 let se přepravují za zvláštní jízdné ve výši maximálně 75% obyčejného jízdného uplatňovaného dopravcem.

K 12. prosinci 2004 provedly České dráhy úpravy některých komerčních nabídek. Cena Karty Z všech držitelů (dospělé osoby, důchodci, děti, ZTP) se zvýšila na 200 Kč, cena Kilometrické banky 2000 stojí 1 300 Kč, cena Senior pasu se zvyšuje o 100 Kč a stojí 600 Kč, ale nabídka se rozšířila také na spěšné vlaky. Zvýšila se cena předplatních čtvrtletních jízdenek z 36násobku na 40násobek zpáteční jízdenky. Naopak výhodnější je skupinová jízdenka, zpáteční slevy ve vlacích EC a IC zlevnily o 60 Kč. Nově je zavedena bezplatná přeprava kočárku s dítětem.

Výkony stanic měření emisí

Měření emisí silničních motorových vozidel podle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích bylo zařazeno k 1. lednu 2004 do regulace formou věcně usměrňovaných cen. Jedná se o další druh vynuceného výkonu, který jsou právnické a fyzické osoby povinny objednat, nechat vykonat a zaplatit, stejně jako jsou povinné kontroly technického stavu vozidel již do regulace zařazené. Kontrolní akce u subjektů poskytujících tyto služby prokazovaly vysoký podíl zjištění porušení cenových předpisů. Z těchto důvodů bylo rozhodnuto uplatnit regulaci cen.

Služby dodávky televizních programů kabelové televize.

Jedná se o poskytování služby podnikatelskými subjekty, které jsou na příslušném lokálním trhu v monopolním postavení vůči odběratelům (v dané lokalitě jsou kabelová vedení jedné společnosti), které se často projevuje ve vymáhání vyšších cen. Kontrolní zjištění z minulých období a permanentně se opakující stížnosti občanů vedly Ministerstvo financí k rozhodnutí o uplatnění cenové regulace formou věcně usměrňovaných cen.

B. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI CEN

Jako každoročně, byla s účinností od 1. ledna 2004 aktualizována cenová databáze (přílohová část) vyhlášky č. 540/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Zároveň byl rozšířen porovnávací způsob oceňování do oblastí staveb pro rekreaci, tj. rekreačních a zahrádkářských chat.

S účinností od 7. září 2004 byla přijata drobná novela zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Novelou bylo uloženo vládě předložit každoročně do 31. ledna Poslanecké sněmovně zprávu o cenové kontrole, obsahující zejména přehled opatření provedených cenovými kontrolními orgány k zamezení porušování zákona o cenách. První zpráva byla předložena Poslanecké sněmovně v lednu 2005. Vzhledem k termínu předložení však zpráva obsahuje výsledky cenových kontrol pouze za 1. pololetí roku 2004. Vhodnější by bylo při příští novele zákona o cenách posunout termín předložení zprávy např. na 31. března, popř. tento úkol ze zákona zcela vypustiti, protože zpráva o cenové kontrole je součástí státního závěrečného účtu, který rovněž projednává Poslanecká sněmovna.

S účinností od 1. října 2004 byla přijata novela prováděcí vyhlášky č. 580/1990 Sb. k zákonu č. 526/1990 Sb., o cenách, která upravila některé pojmy v oblasti regulace formou maximálních cen a věcného usměrňování cen tak, aby byly v souladu s novým hodnocením jednotlivých kalkulačních položek ve struktuře v podmínkách tržního hospodářství. Zejména vytvořila lepší pojmovou základnu pro práci cenových kontrolních orgánů a pro celkovou vynutitelnost dodržování cenových předpisů. Upřesnila se pravidla pro sjednávání cen zboží, které se liší pouze některými určenými podmínkami od zboží s úředně stanovenou minimální cenou, upravila se definice ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku, kde se přešlo od statického poměrování nákladové rentability k ukazateli kapitálové návratnosti. Ve vazbě na nové předpisy přijaté v devadesátých letech se upravilo rovněž některé pojmosloví v souladu s těmito předpisy.